

NHIỀU TÁC GIẢ

Hoa đất Việt

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ

PHẦN 1.

**TRUYỀN THỐNG ANH HÙNG - BẤT KHUẤT
- TRUNG HẬU - ĐẢM ĐANG**

Trích đoạn

1. KHỞI NGHĨA HAI BÀ TRƯNG - TRUYỀN THỐNG ANH HÙNG KHAI MỞ

◆ Thân thế, sự nghiệp Hai Bà Trưng

Hai Bà Trưng Trắc, Trưng Nhị là chị em sinh đôi, sinh ngày 01 tháng 8 năm 14 sau công nguyên trong một gia đình thuộc dòng dõi các Vua Hùng. Cha là Trưng Định (Hùng Định), Lạc tướng đất Mê Linh, mẹ là Trần Thị Doan (Man Thiện).

Sau khi khôi phục giang san, Trưng Vương phong cho mẹ là Tôn Mẫu Man hoàng hậu.

Khi Mã Viện sang đánh báo thù, Man Hoàng hậu bị truy kích ở Bất Bạt, Thanh Xuyên. Bà đã nhảy xuống sông tự vẫn để giữ trọn khí tiết.

◆ Dấy binh khởi nghĩa

Thái thú Tô Định lập mưu hãm hại Thi Sách, chồng Trưng Trắc. Trước cảnh nước mất, nhà tan, Trưng Trắc cùng em gái đứng lên kêu gọi nhân dân khởi nghĩa.

Mùa xuân năm 40, Hai Bà lập đàn thề trước khi nổi dậy:

Một xin rửa sạch nước thù

Hai xin dựng lại nghiệp xưa họ Hùng

Nhiều tác giả

Ba khởi oan ức lòng chồng

Bốn xin vén vện sờ công lính này.

Cuộc khởi nghĩa dấy lên như vũ bão, quy tụ được sự tham gia của nhân dân và tướng lĩnh khắp 65 thành.

◆ Xung Vương

Sách *Đại Việt sử ký toàn thư* của tác giả Lê Văn Hưu có viết “Trưng Trắc, Trưng Nhị là đàn bà, hô một tiếng mà các quận Cửu Chân, Nhật Nam, Hợp Phố, cùng 65 thành ở Lĩnh Ngoại đều hưởng ứng, việc dựng nước xưng Vương dễ như trở bàn tay...”

Trước khí thế ngút trời của quân khởi nghĩa, Tô Định và binh lính bỏ thành trì, ẩn tẩn chạy thoát thân về nước.

Giang san thu về một mối, mùa hè năm 40, Trưng Trắc được suy tôn làm vua, hiệu Trưng Vương, đóng đô ở Mê Linh.

◆ Dựng nước

Sau khi lên ngôi, Trưng Vương phong thưởng chức tước cho tướng sĩ có công lao, xá thuế cho nhân dân cả nước trong hai năm, lập “Chiêu Văn Quán” để đào tạo nhân tài. Giao cho tướng sĩ đem quân về địa phương, vừa luyện binh vừa sản xuất, trấn giữ nơi hiểm yếu. Bà Trưng Nhị được phong làm Bình Khôi công chúa, đặc trách cầm thành ở Cư An, (nay là làng Phú Mỹ, xã Tự Lập), cách Mê Linh 3km.

◆ Trích đoạn **Quyết liệt**

Được tin Trưng Trắc xưng Vương, tháng 4 năm 42, Hoàng đế Đông Hán phong Mã Viện làm Phục Ba tướng quân, đem hai vạn quân và hai nghìn thuyền xe sang xâm lược nước ta.

Sau nhiều trận giao tranh, Hai Bà phải rút về thành Hạ Lôi. Cuộc chiến giữ đất bảo vệ kinh thành Mê Linh diễn ra quyết liệt. Sau gần một năm anh dũng cầm cự, cuối cùng sức yếu, quân ta tan vỡ. Hai Bà vừa đánh vừa rút về Cẩm Khê (Yên Lạc, Vĩnh Phúc ngày nay), Mã Viện đem quân truy đuổi. Hai Bà lui về Hát Môn rồi gieo mình xuống dòng Hát Giang tuấn tiết vào ngày 08 tháng 3 âm lịch. Nhân dân đã lập đền thờ Hai Bà tại xã Hát Môn, Phúc Thọ, Hà Nội.

◆ **Đền Hạ Lôi, Mê Linh**

Đền thờ Hai Bà Trưng ở thôn Hạ Lôi, xã Mê Linh, huyện Mê Linh, Hà Nội được xây dựng ngay sau khi Hai Bà mất, trên vùng đất thiêng đặc địa, ngay chính nơi Hai Bà sinh ra, lớn lên, phất cờ khởi nghĩa giành thắng lợi, xưng Vương và định đô.

Trải qua thời gian, đền thờ đã được tôn tạo sửa chữa nhiều lần và được Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định công nhận là Di tích Quốc gia đặc biệt vào ngày 09/12/2013.

Hai Bà Trưng đã được nhiều triều đại phong kiến Việt Nam cấp sắc phong. Tại đền Hạ Lôi hiện còn lưu giữ 23 đạo sắc phong từ đời vua Lê Hiến Tông đến sắc phong triều Nguyễn của vua Khải Định bao gồm sắc phong tôn hiệu cho Hai Bà Trưng

Nhiều tác giả

Ảnh Tượng thờ Bà Trưng Nhị, Bà Trưng Trắc tại Khu di tích lịch sử QGDĐ Hai Bà Trưng, Mê Linh, Hà Nội.

và các sắc chỉ giao cho nhân dân làng Hạ Lôi cùng các vùng lân cận phải chăm sóc, giữ gìn đền thờ Hai Bà Trưng. Trích đoạn

◆ Lễ hội đền Mê Linh

Hàng năm, khu di tích đền thờ Hai Bà Trưng tại Mê Linh mở lễ hội chính từ ngày 04 đến 10 tháng Giêng âm lịch để kỷ niệm ngày Hai Bà tế cờ khởi nghĩa. Trong lễ hội còn có các lễ tế dâng hương cầu phúc; thi các trò chơi dân gian như cờ tướng, vật, đu, chọi gà...

Ngoài ra còn có các ngày lễ vào ngày 08 tháng 3 âm lịch để tưởng nhớ ngày hóa của Hai Bà Trưng; ngày 01 tháng 8 âm lịch để kỷ niệm ngày sinh của Hai Bà Trưng; ngày 10 tháng 11 âm lịch là ngày giỗ ông Thi Sách.

◆ **Tục cúng bánh trôi ở đền Hát Môn**

Tương truyền, khi Hai Bà đánh trận trở về Hát Môn, được bà lão bán quán (quán nước Tiên cô từ trên trời phái xuống) dâng hai đĩa bánh trôi và hai quả muỗm để Hai Bà dùng rồi đón Hai Bà về trời. Để tưởng nhớ ngày này, nhân dân Hát Môn làm bánh trôi dâng cúng Hai Bà.

Việc làm bánh trôi qua nhiều kiềng ky, công đoạn như chọn người làm bánh, chọn gạo, chuẩn bị đồ dùng, làm bánh, nấu nước mật... Bánh cúng ở đền Hát Môn là loại bánh chay (không nhân), khác với bánh trôi nhân đường của dân làng làm cúng tổ tiên. Hai bát bánh được cụ chủ tế dâng lên hậu cung cúng Hai Bà bao giờ cũng nhiều hơn các ban thờ khác.

◆ **Các nữ tướng Hai Bà Trưng**

Theo thống kê chưa đầy đủ, tham gia khởi nghĩa Hai Bà Trưng có hơn 200 tướng lĩnh trong đó có 97 vị nữ tướng.

Dọc theo sông Hồng, sông Đáy trên địa bàn các tỉnh Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Hà Nội, Hà Tây (cũ), Nam Định, Hà Nam, Hải Phòng, Hải Dương, Thái Bình... có hàng trăm đình đền được dựng lên từ ngàn xưa để thờ phụng, tưởng nhớ Hai Bà Trưng và các tướng lĩnh, đặc biệt là những nữ tướng của Hai Bà.

Công trạng của họ đã được tạc trên bia đá, ghi vào thần phả, thờ ở các di tích và được nhân dân ta đời đời truyền tụng.

Nhiều tác giả

❖ *Hồ Đê - Phó nguyên soái có tài thao lược*

Hồ Đê là con gái Hồ Công An thuộc dòng dõi vua Hùng ở đất Mê Linh nổi tiếng võ nghệ cao cường. Sau khi cha mất, bà trở thành con nuôi của bà Chúa Động và sau này nổi nghiệp cai quản 72 động ở vùng Thái Nguyên, Vĩnh Phúc. Khi Hai Bà Trưng dấy cờ khởi nghĩa, bà đã tập hợp gần 1.000 quân kéo đến Mê Linh tụ binh và được phong làm Phó Nguyên soái.

Bà nhận lệnh quét sạch giặc Hán ở khu vực 72 động và được giao đóng quân cai quản vùng đó. Không chỉ huấn luyện binh sĩ, thành lập đội thám mã thiện chiến bà còn chăm lo việc sản xuất lương thực, làm đường, mở chợ để ổn định đời sống dân binh địa phương. Sau đó, bà được giao trấn thủ vùng biên ải phía Bắc.

Khi Mã Viện mang quân sang xâm lược, quân ta thất trận ở Lãng Bạc, Cẩm Khê, Hai Bà tuần tiết, Hồ Đê còn cầm quân chống giặc được hơn 100 ngày nữa.

❖ Lê Chân - Thánh Chân công chúa

Lê Chân quê ở làng An Biên (nay thuộc Đông Triều, Quảng Ninh). Do bà không chịu làm tỳ thiếp Tô Định nên cha mẹ bà bị Tô Định giết chết. Lê Chân sang An Dương (Hải Phòng ngày nay) khai khẩn đất hoang, lập xóm ấp, chiêu tập binh mã, sắm vũ khí, tích trữ lương thảo chờ thời cơ.

Khi Hai Bà Trưng khởi nghĩa, Lê Chân được phong làm tướng, chỉ huy cánh quân miền biển, tấn công vào tận sào huyệt của Tô Định ở Luy Lâu, Thuận Thành, Bắc Ninh. Giặc tan, Lê Chân được Trưng Vương phong là Thánh Chân công chúa, ban chức Chương

quán binh quyền coi giữ vùng duyên hải Đông Bắc. Bà đem quân về An Dương, lập ra trang An Biên, mở lớp đấu vật, đài thi võ để rèn luyện quân sĩ.

Sau khi Hai Bà Trưng thất trận, Lê Chân lui về xây dựng căn cứ Lát Sơn (thuộc Hà Nam ngày nay), tiếp tục chiến đấu chống quân Mã Viện rồi gieo mình tự vẫn.

Bà được nhân dân lập đền thờ ở nhiều nơi như Quảng Ninh, Hải Phòng, Hà Nội, Hà Nam.

Nhiều tác giả

❖ *Thánh Thiên - Nguyên soái, Bình Tây đại tướng quân*

Thánh Thiên quê ở Kinh Môn, Hải Dương, vốn là con nhà tướng, giỏi võ nghệ. Căm thù giặc Hán tàn bạo, bà phát cờ khởi nghĩa ở Kinh Môn, kéo quân phối hợp với cậu ruột xây dựng căn cứ lớn ở Ngọc Lâm, Bắc Giang, lập nhiều chiến công rồi về tụ nghĩa ở Mê Linh. Bà được Hai Bà Trưng phong là Nguyên soái, Bình Tây đại tướng quân, lĩnh chiếu tiên phong dẫn quân tiến đánh Châu Thành.

Khởi nghĩa thắng lợi, bà được phong Đại tướng quân đóng quân ở vùng Hợp Phố án ngữ phía Bắc.

Năm 43, sau khi Hai Bà Trưng tự vẫn, Thánh Thiên dẫn quân về sông Nhật Đức (tức sông Thương) chống giặc và hy sinh.

Ghi nhớ công lao của bà, nhân dân trong vùng đã lập đền thờ bà ở Ngọc Lâm, Yên Dũng, Bắc Giang.

❖ *Vinh Hoa - Nội thị tướng quân*

Vinh Hoa sinh ra ở đất Mao Điền (nay thuộc Cẩm Giàng, Hải Dương). Từ nhỏ đã giỏi võ nghệ, cưỡi ngựa bắn cung, có chí lớn.

Năm 18 tuổi bố mẹ qua đời, bà để lại tài sản cho người cậu rồi một mình một ngựa ra đi. Thấy vùng đất Tiên Nha (thuộc Yên Lạc, Vĩnh Phúc ngày nay) địa thế đẹp thì dừng lại chiêu mộ quân lính, rèn đúc khí giới, tích trữ lương thực để đợi thời cơ.

Khi Hai Bà Trưng khởi nghĩa, Vinh Hoa đem theo hơn một ngàn sĩ tốt hưởng ứng. Bà được phong là Nội thị tướng quân, được theo Hai Bà ở đạo trung quân dự bàn mọi việc.

Đẹp tan quân giặc, đất nước thanh bình, Vinh Hoa được phong công chúa, ban trang Tiên Nha làm thực ấp, cho xây dựng đồn trại bên sông.

Trong trận quyết chiến với quân của Mã Viện, bà đã xông vào trại giặc rồi tử tiết theo Hai Bà. Bà được vua Lê Thái Tổ phong là “Đức hạnh đoan trang trinh tiết phu nhân”.

Nhiều tác giả

❖ Vũ Thị Thục - Bát Nàn đại tướng quân

Vũ Thị Thục là con gái một hào trưởng ở Phượng Lâu, Vinh Phúc nổi tiếng tài sắc. Bà kết hôn với Lạc hầu Phạm Danh Hương rồi cùng chồng ngấm lo việc cứu nước giúp dân.

Năm 39, khi quân Tô Định vây dinh trại, chồng bị giết, bà phải chạy về Tiên La, Thái Bình và vào chùa ẩn thân. Quyết chí báo thù, bà chiêu tập hào kiệt, chỉ trong một thời gian, ấp Tiên La trở thành căn cứ lớn, có ngàn dân binh tinh nhuệ.

Khi Hai Bà Trưng dấy binh, bà về Mê Linh tỵ nghĩa. Quân tiên phong của bà hạ thành Luy Lâu và nhiều thành khác. Khởi nghĩa thắng lợi, bà được phong là Bát Nàn tướng quân Trính Thục công chúa (*Tướng quân phá nạn cho dân*).

Khi quân Mã Viện tấn công, bị thương nặng, bà phá vòng vây chạy đến một góc cây rồi hóa. Người dân Tiên La, Phượng Lâu lập đền thờ bà và tổ chức lễ hội từ ngày 15 đến 17 tháng ba âm lịch.

❖ Á Lã nàng Đê

Á Lã nàng Đê người xã Nghĩa Lộ, Cổ Châu, Thanh Oai (Hà Nội ngày nay). Bà nổi tiếng xinh đẹp, có tài văn võ. Vì

mang mối thù cha bị Thái thú Tô Định giết hại nên khi được tin Hai Bà Trưng phất cờ khởi nghĩa chống quân Tô Định bà đã chiêu tập binh mã, kén người tài giỏi, gia nhập nghĩa quân của Hai Bà. Bà được phong là Ả Lã công chúa. Sau khi thắng trận, Hai Bà Trưng đã ban thưởng đất xã Nghĩa Lộ cho bà làm thực ấp. Khi nhà Hán cử Mã Viện sang báo thù, thế cùng lực kiệt bà đã hy sinh trong vòng vây kẻ địch.

❖ *Thiện Nhân, Thiện Khánh*

Thiện Nhân, Thiện Khánh là hai chị em sinh đôi có tiếng xinh đẹp, thông minh, học rộng, tài cao. 17 tuổi, mẹ qua đời, hai chị em xin gia nhập nghĩa quân Hai Bà Trưng và được phong làm Tả hữu nhập nội công chúa, giao trọng trách trấn ải miền Hải Đông, nay là đất Hải Dương.

Thắng trận trở về, hai bà được phong là Nhập nội công chúa. Khi Mã Viện đem quân xâm chiếm nước ta, Thiện Nhân, Thiện Khánh lại một lần nữa sát cánh bên Hai Bà Trưng quyết sống mái với

Nhiều tác giả

quân thù. Nhưng vì thế giặc quá mạnh, Thiện Nhân, Thiện Khánh phải rút về Huế Trì Trang (nay thuộc xã An Phú, Kinh Môn, Hải Dương) và hóa tại đây. Hiện nay ở Huế Trì có đình thờ hai nữ tướng.

❖ *Nàng Quốc - Trung dũng đại tướng quân*

Nàng Quốc quê ở trang Hạ Tồn (nay thuộc xã Kiều Ky, Gia Lâm, Hà Nội) có biệt tài bơi lội. Căm thù giặc Hán tàn bạo, nàng Quốc chiêu mộ quân lính, tập luyện võ nghệ, lập đội thủy binh tinh nhuệ, được suy tôn là “Giao long nữ”.

Khi Hai Bà Trưng truyền hịch cứu nước, nàng Quốc dẫn nghĩa quân thủy, bộ quét sạch các đồn trại của quân giặc trên dọc sông Hồng rồi tiến về Mê Linh yết kiến Hai Bà.

Khởi nghĩa thắng lợi, nàng Quốc được phong làm Trung dũng đại tướng quân, lĩnh ấn Đô đốc, chưởng quân thủy quân trấn bắc Nam Hải. Khi giặc Hán quay lại xâm lược, nàng Quốc cầm quân đánh giặc ở Lăng Bạc, Cẩm Khê và sau đó anh dũng hy sinh.

Đình Hoàng Xá, xã Kiều Ky còn đôi câu đối ca ngợi chí khí nàng Quốc, tạm dịch là:

*Đẹp giặc Tô cứu dân, quyết
lấy quân thao thay kiếm kích*

*Phò vua Trưng dựng nước,
tài đem khăn yếm giữ non sông.*

❖ *Mai Thị Hồng - Thủy sư tá tướng*

Mai Thị Hồng sinh ở Thám Thanh (nay thuộc Hợp Hưng, Vụ Bản, Nam Định) trong một gia đình nông dân cần cù, chuyên làm việc thiện, tính tình khảng khái, hay bênh vực phụ nữ nên rất được lòng dân chúng.

Tô Định thấy Mai Thị Hồng xinh đẹp nên sát hại chồng bà và ép bà làm vợ. Bà liền theo Hai Bà Trưng và được phong Thủy sư tá tướng.

Thắng Tô Định, bà được phong Phó tướng chỉ huy thủy quân trấn giữ vùng Sơn Nam. Bà xây dựng hành cung Thám Thanh và Phường Nứa ở hai quê nội ngoại, khuyến khích dân chăm chỉ nông trang, lo cứu giúp người nghèo khổ.

Khi Mã Viện sang báo thù, bà kéo binh về cùng Hai Bà Trưng chống giặc. Song thể giặc mạnh, bà phải lui về Đông Cao và gieo mình xuống sông. Xác bà trôi về quê, được dân Phường Nứa chôn cất và lập đền thờ. Ở Thám Thanh cũng có đền thờ bà và tiên tổ họ Mai.

2. BÀ TRIỆU (TRIỆU THỊ TRINH) (225-248) - KHÍ PHÁCH HIỀN NGANG

Bà quê ở quận Cửu Chân nay thuộc huyện Yên Định, Thanh Hóa; giỏi võ nghệ, có chí khí hơn người. Năm 19 tuổi, đáp lời người hỏi bà về việc chồng con, bà đã trả lời "Tôi muốn cưới con gió mạnh, đạp bằng sóng dữ, chém cá Kình ở biển Đông, đánh đuổi quân Ngô, giành lại giang sơn, cởi ách nô lệ, chứ tôi không chịu khom lưng là tì thiếp người ta".

Năm 248, bà cùng anh trai là Triệu Quốc Đạt vào núi chiêu mộ nghĩa quân đánh lại quân Ngô tàn ác. Khi ra trận bà mặc giáp vàng, đi guốc ngà, cài trâm vàng, cưỡi voi làm quân thù khiếp sợ. Tương truyền, quân Ngô khiếp uy dũng của Bà Triệu nên có câu: Hoành qua đương hổ dị, Đối diện Bà vương nan (*Múa giáo đánh cọp dễ, Đối mặt Vua Bà thì thực khó*)

MỤC LỤC

* Lời nói đầu	5
PHẦN 1. TRUYỀN THÔNG ANH HÙNG - BẤT KHUẤT - TRUNG HẬU - ĐÀM ĐANG	
1. Khởi nghĩa Hai Bà Trưng - Truyền thống anh hùng khai mở	9
2. Bà Triệu (Triệu Thị Trinh) (225-248) - Khí phách hiên ngang	22
3. Dương Văn Nga (952-1000) - Tầm nhìn bình thiên hạ	24
4. Nguyễn phi Ý Lan (1044-1117) - Tài trị quốc, an dân	26
5. Bà hàng nước bến đò Rừng - Người góp phần làm nên chiến thắng Bạch Đằng năm 1288	28
6. Lương Thị Minh Nguyệt (thế kỷ XV) - Nữ "tinh báo" đầu tiên trong chính sử Việt Nam	29
7. Bùi Thị Hý (1420-1499) - Nữ nghệ nhân gốm sứ mỹ nghệ thời Lê Mạc	31
8. Nguyễn Thị Duệ (thế kỷ XVI) - Nữ tiến sĩ đầu tiên của Việt Nam	32
9. Đô đốc Bùi Thị Xuân (thế kỷ XVIII) - Nữ tướng triều Tây Sơn	34
10. Đoàn Thị Điểm (Mục lục) - Nữ sĩ tài hoa	36
11. Ngọc Hân công chúa (1770-1799) - Nàng công chúa tài hoa đất Thăng Long	38
12. Bà Chúa thơ Nôm Hồ Xuân Hương (1772-1822)	40
13. Bà Huyện Thanh Quan (1805-1848) - Người vẽ tranh bằng thơ	41

**PHẦN 2.
PHÁT HUY TRUYỀN THỐNG VỀ VANG
CỦA DÂN TỘC**

1. Nguyễn Thị Thử (1904-2010) - Huyền thoại Mẹ Việt Nam Anh hùng	45
2. Bà Nguyễn Thị Suốt (Mẹ Suốt) (1906-1968) - Người lái đò tuổi 60 trên sông Nhật Lệ	47
3. Nguyễn Thị Thập (1908-1996) - Người phụ nữ đầu tiên được tặng thưởng Huân chương Sao Vàng	49
4. Lê Thị Xuyên (1909-1996) - Một trong 10 nữ đại biểu Quốc hội đầu tiên	51
5. Nguyễn Thị Minh Khai (1910-1941) - Nữ chiến sĩ cộng sản kiên trung	52
6. Đinh Thị Vân (1916) - Nữ anh hùng huyền thoại đầu tiên của ngành tình báo quốc phòng Việt Nam	54
7. Thái Thị Liên (1918) - Một trong những nữ nghệ sĩ dương cầm Việt Nam đầu tiên	56
8. Mỗ Thị Kị (1919) - Người giữ hồn Then cho núi rừng Đông Bắc	58
9. Nguyễn Thị Định (1920-1992) - Nữ tướng duy nhất của Việt Nam ở thế kỷ XX	60
10. Hoàng Ngân (1921-1949) - Từ tên riêng thành tên phong trào du kích	61
11. Hà Thị Quế (1921-2012) - Bà tướng Việt Minh	63
12. Ngô Bá Thành (1931-2004) - Thủ lĩnh của phong trào Phụ nữ Việt Nam đòi quyền sống	64
13. 10 cô gái Ngã ba Đồng Lộc - Tuổi xuân huyền thoại	66
14. Đại đội Nữ lái xe Trường Sơn - Tiếp bước truyền thống anh hùng	68

Nhiều tác giả

15. Đại đội nữ pháo binh Ngự Thủy ở Quảng Bình - Chiến đấu nơi "đầu cầu giới tuyến"	70
16. Nguyễn Thị Bình (1927) - Nữ bộ trưởng ngoại giao đầu tiên	72
17. Mạc Thị Bưởi (1927-1951) - Người nữ du kích kiên trung	74
18. Nguyễn Thị Chiên (1930) - Nữ du kích tay không bất giặc	75
19. Nguyễn Thị Út (Út Tịch) (1931-1968) - Lễ sống giản dị: Đánh giặc đến "Còn cái lai quần cũng đánh"	76
20. Võ Thị Sáu (1933-1952) - Tiếng hát mãi ngân vang	77
21. Hoàng Xuân Sính (1933) - Nữ Giáo sư, Tiến sĩ khoa học Toán học đầu tiên của Việt Nam	79
22. Bùi Thị Tý (1936) - Nhà giáo ưu tú, nhận giải thưởng Kovalevskala đầu tiên	81
23. Nguyễn Thị Hạnh (1937) - Nữ chiến sĩ có chiến công xuất sắc	83
24. Hồ Thị Đơm (1940) - Nữ anh hùng "thà chết chứ không để địch bắt"	85
25. Nguyễn Thị Trà Giang (1942) - Nữ diễn viên điện ảnh thế hệ đầu	87
26. Nguyễn Thị Ngọc Tú (1942) - Nữ nhà văn tài năng	89
27. Bác sĩ Đặng Thùy Trâm (1942-1970) - Sống mãi cùng cuốn Nhật ký "có lửa"	91
28. Kan Lịch (1943) - Nữ anh hùng dân tộc Pa-cô	93
29. Võ Thị Thắng (1945-2014) - Bức ảnh nổi tiếng "Nụ cười chiến thắng"	94
30. Trương Mỹ Hoa (1945) - Câu chuyện về một nữ tù Côn Đảo	96
31. Phong Thị ngọc Giàu (Ngọc Giàu) (1945) - Nữ nghệ sĩ có giọng hát trời phú	98

Hoa đất Việt

32. Tôn Nữ Thị Ninh (1947) - Nhà ngoại giao, cầu nối của tình hữu nghị hợp tác	100
33. La Thị Tám (1949) - 200 ngày liên tục đếm bom rơi	102
34. Lê Thị Hồng Gấm (1951-1970) - Người chiến sĩ kiên cường	103
35. Mai Kiều Liên (1953) - Một trong những Nữ doanh nhân quyền lực nhất châu Á	105
36. Trần Thị Tâm (1955) - Nghệ nhân truyền dạy hát chầu văn	107
37. Lê Thu Hà (1957) - Nữ trung tướng đầu tiên của quân đội ta	109
38. Phạm Thị Huệ (1980) - Kiên cường vượt qua định kiến, thành lập nhóm Hoa Phượng Đỏ	111
39. Tiến sĩ Trần Hà Liên Phương (1981) - "Nhà khoa học trẻ tài năng thế giới"	113
40. Nguyễn Thị Ánh Viên (1996) - Siêu kinh ngư của thể thao Việt Nam	114

PHẦN 3, TÁM GƯƠNG ĐIỂN HÌNH TỪ CÁC PHONG TRÀO THI ĐUA YÊU NƯỚC

Phong trào "Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc"	117
1. Đào Thị Thu Huyền - Lao động sáng tạo "Vì môi trường xanh - sạch - đẹp"	118
2. Phạm Mỹ Thanh - Chi hội trưởng phụ nữ năng động, sáng tạo	119
3. Lý Thị Tươi - Người phụ nữ dân tộc Hoa vượt khó làm giàu	120
4. Bùi Thị Quyên - Nữ bác sĩ của bản làng	121

Nhiều tác giả

5. Hồ Thị Páy - Người phụ nữ Rục quyết tâm thoát nghèo	122
6. Trịnh Thị Luyện - Cây sáng kiến của Công ty TNHH Toyota Gosei Hải Phòng	123
7. Hội Phụ nữ Trại giam Phú Sơn 4 - Điểm sáng trong công tác giáo dục cảm hóa phạm nhân nữ	124
8. Nguyễn Thị Hương Liên: Gánh trọn hai vai việc nước, việc nhà	126
Cuộc vận động "Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch"	128
1. Công Thị Ươm - Người phụ nữ Pu Péo với mô hình "Nhà sạch, vườn đẹp"	129
2. Nguyễn Thị Voòng - Người mẹ chấp cánh cho con vươn tới thành công	130
3. Hồ Thị Dưm - Người phụ nữ Vân Kiều chèo lái con thuyền gia đình vượt mọi sóng gió	131
4. Chị Bùi Thị Diên và mô hình điểm "Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch"	132
5. Hà Thị Văn - Người phụ nữ Mường vượt khó "Xây dựng gia đình 5 không, 3 sạch"	133
6. Nguyễn Thị Kim Đồng - Hiến nửa đất vườn để làm đường, góp sức làm đẹp quê hương	134
7. Đặng Thị Hằng - Gương sáng xây dựng gia đình hạnh phúc	135
8. Lò Thị Viên - Giữ gìn nét văn hóa	137
Rèn luyện phẩm chất người phụ nữ mới: "Tự tin - Tự trọng - Trung hậu - Đảm đang"	139
1. Cô giáo Bùi Thị Nhung - Vượt sóng mang chữ ra Trường Sa	140

2. Nguyễn Thị Đan - Người mẹ của trẻ em xóm chài phường Ngọc Sơn, Kiến An, Hải Phòng	141
3. Nguyễn Thị Quỳnh Hoa - Vượt lên số phận bằng đôi tay	142
4. Nhóm "Tự lực" - Điểm tựa niềm tin của phụ nữ có hoàn cảnh khó khăn	143
5. Thạc sĩ Nguyễn Thị Trúc Vân - Người truyền lửa đam mê khoa học cho học sinh	144
6. Nguyễn Thị Kim Hòa - Bước qua số phận bằng nụ cười	145
7. Đào Thị Bích Vân - Người phụ nữ Giải việc nước, đảm việc nhà	148
8. Thái Thị Thắm - Nâng cao tư duy sản xuất cho hội viên, phụ nữ	150
Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh	152
1. Phạm Thị Thanh Tâm - Giải làm kinh tế, giải công tác Hội	153
2. Nguyễn Thị Thanh Tâm - Người cán bộ Hội làm theo gương Bác	154
3. Vàng Thị Mỹ - Người phụ nữ H'Mông làm giàu từ nghề may	155
4. Bùi Thị Cẩm Vân - Tấm gương Chi hội trưởng làm theo lời Bác	156
5. Ni Sư Thích Nữ Huệ An - Một trái tim nhân hậu	157
6. Nguyễn Thị Quyên - Cô công nhân "10 tấn"	158
7. Phạm Thị Minh Trang - Sử dụng quyền lực mềm một cách tự tin	161
8. Lê Thị Hoài Anh - Người cán bộ y tế vừa hồng vừa chuyên	163

PHẦN 4.

TẤM GƯƠNG ĐIỂN HÌNH PHỤ NỮ SÁNG TẠO

Lĩnh vực kinh tế	167
1. PGS.TS. Nguyễn Thị Chính - Xây dựng mô hình sản xuất nấm ăn, nấm dược liệu	167
	197

Nhiều tác giả

2. PGS. TS. Đoàn Thị Thu Loan - Composite từ trấu và nhựa polyolefin
- Vật liệu của tương lai 168
3. TS. Lê Thị Hoa Sen - Tạo sinh kế bền vững cho phụ nữ yếu thế
vùng biển Quảng Trị 169
4. Nguyễn Thị Lương - Mang cổ tế Việt Nam đến châu Âu 170
5. Đỗ Thu Trang, Nguyễn Thị Mỹ Hạnh, Vũ Thu Trang - Giải pháp có ích
cho Chương trình xây dựng Nông thôn mới 171
6. Hoàng Thị Hương - Diệt trừ được sâu bệnh - An toàn cho người
sử dụng 172

Lĩnh vực giáo dục 173

1. Lê Thị Xuân Nghi - Người tạo cảm hứng cho những tiết học Văn 173
2. Lê Minh Trâm - Cẩm nang của sinh viên
trường Cao đẳng Giao thông vận tải III 174
3. Lê Thị Thu Hoài - Bảo vệ môi trường - Thông điệp rút ra từ một tiết học 175
4. Hoàng Thị Hoài Thanh, Mai Hương - Tự hào biển đảo Việt Nam
qua bài học ngoại khóa bổ ích 176
5. Vũ Thị Thắm - Nét sáng tạo với Bộ thí nghiệm quang học 177
6. Nguyễn Thị Thu Hiền - Bài giảng E-Learning
- Phương pháp giáo dục hiện đại và hiệu quả 178
7. Phạm Thị Lệ Thu - Phát triển khả năng vận động cho trẻ
bằng đồ chơi làm từ vật liệu phế thải 179
8. Nguyễn Phan Phương Đài - "Xem ai nhanh hơn" giúp trẻ nhanh hơn 180
9. Nguyễn Diệu Hiền - Ngôi nhà kỳ diệu cho trẻ mầm non 181

Hoa đất Việt

10. Ngô Thị Thu Trang - Tương lai cho sinh viên ngành thiết kế công nghiệp Việt Nam	182
---	-----

Lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật **183**

1. Đỗ Thị Kim Linh - Phim ngắn truyền thông về bình đẳng giới Ngày mới của Phương	183
2. Tổ nữ công trường THCS Đức Lập, tỉnh Long An - Hạt gạo lên tranh	185
3. Đoàn Thị Nga - Người thổi hồn quê cho tà áo dài Việt	187
4. Nguyễn Thị Thanh Trà - Nét tinh tế của món quà xứ Huế	188
5. Nguyễn Ngọc Nga, Đinh Thị Thanh Huyền - Những tấm lòng đam mê thiện nguyện	189
6. Phạm Thị Ái Thủy - Người kể câu chuyện đất nước qua các tác phẩm hoa	190

ISBN 979-604-56-3209-3
9 786045 632093
Giá: 54.000đ
Họa dật Việt

